

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

reliéfu v údolí střední Svratky (Morava, Česká republika), *Ve službách archeologie* 1/09.

Kuča, M., Vokáč, M. 2008: Exploitation of rocks for polished stone industry from the Brno Massif, South Moravia (Czech Republic). A. Přichystal, L. Krmfčec, M. Halavínová (eds.): *Petroarchaeology in the Czech republic and Poland at the beginning of the 21st century*. Brno–Wrocław, 95–109.

Resumé

Přerov (Kataster Čekyně, Bez. Přerov). „Zalkov“. Neolithikum–Äneolithikum. Siedlung, Oberflächensammlung.

TLUMAČOV (OKR. ZLÍN)

„Mesla“. Sídliště. LnK. Záchraný výzkum.

V měsíci říjnu proběhl záchraný archeologický výzkum při stavbě výrobní haly v trati „Mesla“. Plocha výzkumu je vytyčena na mapě ZM ČR 1:10 000, 25-31-18, body 242/372; 257/376; 256/369; 243/365 od Z/J s.č. Během skrývky ornice nebyly zjištěny žádné náznaky pravěkých či středověkých aktivit. Tato skutečnost byla dána cca 50 cm mocnými náplavami řeky Moravy. Při hloubení plynovodní přípojky široké 40 cm a hluboké 80 cm byla pod náplavami zachycena část objektu, ve kterém byla nalezena téměř celá nezdobená nádoba patřící kultuře s lineární keramikou.

Ivan Čížmář

Resumé

Tlumačov (Zlín Dist.). „Mesla“. Settlement. LBK. Salvage excavation. A whole vessel belonging to the LBK was discovered during a salvage archaeological excavation.

VELATICE (OKR. BRNO-VEKOV)

„Velatický Široký“. Neolit, LnK. Sídliště. Záchraný výzkum.

V průběhu budování nové obslužné komunikace a inženýrských sítí pro chystanou výstavbu rodinných domků SSZ Velatic bylo v roce 2008 ve výkopové rýze prozkoumáno několik objektů z období kultury s lineární keramikou, z nichž nejzajímavější byla rozměrná válcovitá zásobní jáma, která poskytla bohatý soubor keramického materiálu. Výzkum navázal na akce z let 2006 a 2007 (viz Výroční zprávy ÚAPP Brno za roky 2006 a 2007), kdy byly ve stejné trati prozkoumány pracovníky ÚAPP Brno početné sídlištní objekty z různých období pravěku (příkop, kúlové stavby, pece, zásobní a stavební jámy).

Petr Kos

Resumé

Velatice (Bez. Brno-venkov), „Velatický Široký“. LBK. Siedlung, Rettungsgrabung.

VELKÉ HOŠTICE (OKR. OPAVA)

„Za humny“. LnK, MMK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Ve dnech 30.5. až 11.7. 2008 proběhl ve Velkých Hošticích v trati „Za humny“ záchraný archeologický výzkum. Zkoumaná plocha se nachází na východním okraji obce na jihovýchodním svahu v nadmořské výšce 249,41–247,84 m n. m. a je lokalizována na ZM ČR 1 : 10 000, list 15-32-20, souřadnicemi 310 : 228; 310 : 226; 313 : 226; 313 : 228 mm od Z : J sekční čáry. Rozkládá se na levobřežní terase řeky Opavy, od které je vzdálena cca 1 km, a je součástí již delší dobu známé polykulturní lokality (Pavelčík 1978, 128; 1980 111; Janák 1984, 87–88). Geomorfologické podloží je podle geologické mapy 15–324 Opava na lokalitě tvořeno sprašemi s fluvialními písčitymi štěrky viselského glaciálu.

Záchraný archeologický výzkum byl vyvolán nálezem archeologických objektů při dohledu u skrývky omiční vrstvy na ploše stavby rodinného domu na parcele číslo 454/65. Po ručním dočištění skryté plochy o rozměrech 23 × 13 m bylo identifikováno 37 archeologických objektů. Během výzkumu bylo 36 objektů prozkoumáno a zdokumentováno. Jeden objekt zasahoval do skryté plochy pouze okrajem a vzhledem k tomu, že neměl být stavbou ohrožen, byl pouze zdokumentován. Zkoumané archeologické objekty lze interpretovat jako běžné sídlištní jámy či soujámí, zásobní jámy a sloupové jamky. Z tohoto počtu bylo na základě získaného archeologického materiálu datováno 13 objektů do LnK. Kromě keramiky pochází z lineárních objektů také kolekce štipané industrie, dvě broušené sekerky a jeden sekeromlat. Dva objekty byly na základě keramického materiálu datovány do MMK. Ze zbývajících objektů byl jeden datován do KKA (viz kapitola Eneolit), 10 do KLPP (viz kapitola Doba bronzová) a čtyři do střední a mladší doby hradištní (viz kapitola Středověk). Šest objektů neobsahovalo žádný materiál nebo materiál nebyl datovatelný.

Jindřich Hlus

Literatura

Pavelčík, J. 1978: Nově zjištěné lokality ve Velkých Hošticích, (okr. Opava), Přehled výzkumů 1976, s. 128.

Pavelčík, J. 1980: Záchraná akce ve Velkých Hošticích, (okr. Opava), Přehled výzkumů 1977, s. 111 - 112.

Janák, V. 1984: Záchraný výzkum ve Velkých Hošticích, (okr. Opava), Přehled výzkumů 1982, s. 87–88.

Resumé

Velké Hoštice (Bez. Opava). „Za humny“. LBK, MBK. Siedlung, Rettungsgrabung.

VELKÉ HOŠTICE (OKR. OPAVA)

Ulice Dvořákova, parc. č. 405/2, 407/2. LnK, MMK. Sídliště. Záchraný výzkum.

V srpnu 2008 byla z důvodu výstavby rodinného domu na parcele č. 405/2 a 407/2 v k. ú. Velké Hoštice za přítomnosti archeologa zahájena skrývka orníční vrstvy. Sondami bagrem provedenými až po povrch podloží byla zjištěna velká mocnost ornice (místa až 0,6 m) a z toho důvodu nebyl investor ochoten přistoupit na její celoplošné skrytí. V září 2008 byly opět za dohledu archeologa bagrovány již jen základové pasy, přičemž bylo v průběhu odstraňování ornice zjištěno několik zahluubených pravěkých jam. Tato skutečnost vyvolala záchranný archeologický výzkum (č. akce NPÚ 62/08).

Místo nálezů se nachází v intravilánu Velkých Hoštic v prostoru, který je veden ve Státním archeologickém seznamu ČR jako území s archeologickými nálezy 1. kategorie (pořadové číslo SAS 15-32-20/1). Polykulturní pravěké sídliště (LnK, MMK, KKK, KZP, KLPP, stěhování národů, raný a vrcholný středověk) je zde evidováno od 2. pol. 20. století, a to zejména ve východní části obce mezi ulicemi Hřbitovní (v okolí smuteční síně), Tylova a Dvořáková a v místech pod hřbitovem v polní trati „Za humny“. Sídliště bylo zkoumáno především v souvislosti s výstavbou rodinných domů a smuteční síně v 70., 80. a 90. letech 20. století (Janák 1984, 1985, 1987a, 1987b, 1989, 1990; Pavelčík 1980). Záchranné výzkumy jsou v tomto prostoru realizovány i v současnosti (Juchelka 2002, Hlas v tomto čísle PV).

Místo pro novostavbu rodinného domu se nachází v okrajové severozápadní části výše popisované lokality, takřka v nejvyšším místě ulice Dvořákovy v nadmořské výšce cca 250 m. Terén směrem k jihovýchodu a jihu (k centru lokality) mírně klesá až přechází do nivy řeky Opavy (cca 240 m n. m.), která je vzdálena přibližně 250 m. Popisovanou lokalitu je možné identifikovat na ZM 1:10 000, listu 15-32-20, v okruhu bodu 296 : 235 od západní : jižní sekční čáry.

V průběhu výzkumu bylo jen částečně v základových pasech o šířce 0,6 m odkryto a zdokumentováno na 13 zahluubených pravěkých jam, některé z nich byly ve vzájemné superpozici. Míra jejich zahlubení do podloží se pohybovala od 0,3 do 1,0 m a rozměry od 0,75 do 3,0 m. Interpretace většiny objektů byla dosti obtížná. Většinou se jednalo o běžné sídlištní jámy, v několika případech bylo možné jámy označit jako zásobní. Výplně jednotlivých objektů obsahovaly zlomky keramických nádob, mazanici a štípanou industrii. Nejstarší ojedinělé keramické nálezy náležely kultuře s LnK, zbylá, ale podstatná část pak blíže neurčitelnému stupni kultury patřící lengyelskému komplexu.

Tereza Krasnokutská

Literatura

- Janák, V. 1984:** Záchranný výzkum ve Velkých Hošticích (okr. Opava), *Přehled výzkumů* 1982, 87–88.
- Janák, V. 1985:** Třetí etapa záchranného výzkumu ve Velkých Hošticích (okr. Opava), *Přehled výzkumů* 1983, 109–110.
- Janák, V. 1987a:** Pokračování záchranného výzkumu ve Velkých Hošticích (okr. Opava), *Přehled výzkumů* 1984, 22–23.

Obr. 15: Zlín-Malenovice – rýhou porušený obj. 504 s kosterními pozůstatky dobytka. Fig. 15: Zlín-Malenovice – zerstört Objekt 504 mit Rindskelettüberresten.

Janák, V. 1987b: Pátá etapa záchranného výzkumu ve Velkých Hošticích (okr. Opava), *Přehled výzkumů* 1985, 72.

Janák, V. 1989: Šestá etapa záchranného výzkumu ve Velkých Hošticích (okr. Opava), *Přehled výzkumů* 1986, 97.

Janák, V. 1990: Sedmá etapa záchranného výzkumu ve Velkých Hošticích (okr. Opava), *Přehled výzkumů* 1987, 96–97.

Juchelka, J. 2002: Velké Hoštice (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 2001, 205.

Pavelčík, J. 1980: Záchranná akce ve Velkých Hošticích (okr. Opava), *Přehled výzkumů* 1977, 111.

Resumé

Velké Hoštice (Bez. Opava), Dvořáková Strasse, LBK, Lengyelkultur, Siedlung, Rettungsgrabung.

ZLÍN (K. Ú. MALENOVICE, OKR. ZLÍN)

Masarykova ulice. LnK. Sídlíště. Záchranný výzkum.

V měsíci srpnu proběhl záchranný archeologický výzkum, jenž navazoval na akci „Zlín-Malenovice – dům s pečovatelskou službou“ realizovanou v roce 2007. Výzkum probíhal v trase výkopu pro horkovodně potrubí, kterou lze vyznačit na mapě ZM ČR 1:10 000, 25-31-24, mezi body 455/136 a 456/137 a odtud dále k 460/139 (v mm od Z/J s.č.). Po začistění stěn výkopu bylo na profilech objeveno celkem sedm řezů sídlištních objektů různých velikostí, které byly zdokumentovány a ověřovány. Většinu objektů lze přiřadit ke kultuře s lineární keramikou, u objektů 504 a 506 byly navíc v profilu zjištěny porušené kosterní pozůstatky. Díky příznivému počasí i dostatku času bylo možné provést dvě sondy vedle jednotlivých objektů, které zasahovaly do prostoru mimo linii výkopu, kde se po snížení a následně preparaci podařilo odhalit dvě kostry zatím blíže nespécifikovaných větších domácích zvířat (pravděpodobně tur domáci, obr. 15), které keramický materiál datuje jednoznačně do starší fáze kultury s lineární keramikou (patrně Ia). Protože se skelety dobytka v sídlištních jamách vy-